

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 199/2015
11.02.2016.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Браниславе Апостоловић и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца А.б.С. а.д. из Б., коју заступа пуномоћник С.Р., адвокат из Б., против туженог Стечајна маса Е. а.д. из П., кога заступа пуномоћник С.Ц., адвокат из У., ради утврђења потраживања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.1116/14 од 25.03.2015.године, у седници већа одржаној дана 11.02.2016.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1116/14 од 25.03.2015.године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Ужицу П бр. 239//13 (2008) од 18.12.2013.године, у ставу 1А, утврђено је потраживање тужиоца према туженом по уговору о девизном кредиту број 3375/02 од 17.06.2002.године у износу од 3.878.055,37 динара са затезном каматом почев од 25.09.2007.године па до исплате. Ставом 1Б, одбијен је као неоснован захтев тужиоца да се утврди потраживање тужиоца према туженом у износу од 2.134.584,95 динара са каматом по каматној стопи од 20% почев од 25.09.2007.године па до исплате, као и за камату на износ признатог потраживања од 1.698.556,50 динара по каматној стопи од 20% почев од 25.09.2007.године па до исплате. Ставом 1В изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца да се утврди да тужилац ради намирења потраживања из става 1А и Б има право приоритета у деоби стечајне масе туженог остварене од продаје непокретности сразмерно процењеном учешћу у вредности ових непокретности које су предмет разлучног права у односу на процењену вредност правног лица на непокретностима и то остале зграде, управна зграда број 1 површине у габариту 272 м2 изграђена на кп.бр.... уписаној у лист непокретности број ... КО Р.; земљиште укупне површине 16009 м2 које се налази на кп.бр.... уписаној у лист непокретности број ... КО Р.; и деалног дела од ½ земљишта површине 1090 м2 који се налази на кп.бр.... уписаној у лист непокретности број ... КО Р.. Ставом 2А, утврђено је потраживање тужиоца према туженом по уговору о обезбеђењу потраживања број 3169/01 од 03.08.2001.године

у износу од 15.251.193,93 динара. Ставом 2Б, одбијен је као неоснован захтев тужиоца да се утврди потраживање тужиоца према туженом у износу од 6.001.561,07 динара са затезном каматом по важећој стопи одређеној законом, односно уговореном каматом према одлукама о каматној политици уколико је виша почев од 25.09.2007.године па до исплате. Ставом 2В, одбијен је као неоснован захтев тужиоца да се утврди да ради намирења потраживања наведеног у претходним ставовима има право приоритета у деоби стечајне масе туженог остварене од протаје непокретности сразмерно процењеном учешћу у вредности ових непокретности које су предмет разлучног права у односу на процењену вредност правног лица и то непокретностима зграде број 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. и 13. изграђене на кп.бр.... и уписане у лист непокретности број ... КО Р., а ставом 3 изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Привредни апелациони суд је побијаном пресудом Пж бр. 1116/14 од 25.03.2015.године, у ставу првом изреке одбио жалбе тужиоца и туженог као неосноване и потврдио првостепену пресуду Привредног суда у Ужицу у ставовима 1Б, 1В, 2Б, 2В и 3 изреке. Ставом другим изреке, другостепене пресуде преиначена је првостепена пресуда у ставу 2А изреке, тако што је утврђено основаним потраживање тужиоца према туженом у износу од 1.970.550,85 динара, а одбијен захтев тужиоца у делу за износ од 13.320.643,08 динара.

Против другостепене пресуде, тужилац је изјаво ревизију, побијајући је у целости због свих законом прописаних разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09) који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11) осим у погледу ревизијског цензуса који је прописан одредбом члана 23. Закона о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 55/14) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а ревизијом се конкретном не указује на постојање других битних повреда које би могле бити разлог за укидање побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоцу је у стечајном поступку против туженог који је покренут 04.10.2007.године оспорено пријављено потраживање по уговору о девизном кредиту за износ од 3.477.751,00 динар главног дуга и обрачунате камате у износу од 2.098.363,00 динара и трошкова поступка у износу од 50.000,00 динара, као и статус разлучног повериоца на одређеним непокретностима. Наведеним уговором о кредиту уговорен је девизни кредит у износу од 70.000 евра са каматом у девизама по стопи од 12% годишње од 19.06.2002.године до 19.06.2003.године, а од 19.06.2003.године са каматом у девизама у висини од 20% до коначне исплате.

По основу уговора о авалирању меница, тужиоцу је у стечајном поступку оспорено потраживање на име главног дуга од 619.916,00 динара и на име камате 19.240.068,00 динара, а на име осталих трошкова 1.284.671,00 динар, односно укупно оспорено потраживање му је 21.144.650,00 динара. По основу овог потраживања у целости му је оспорено разлучно право.

По оба основа, тужиочево потраживање је било обезбеђено укњижбом заложног права у тадашњу књигу интабулације, на основу решења Општинског суда у Прибоју донетих у извршном поступку на основу којих је и одређена продаја непокретности. У поступку стечаја тужени је продат као правно лице, па је стечајни поступак над дужником обустављен, а поступак је настављен над стечајном масом а.д. Е. у П.. По уговору о авалирању меница и уговору о обезбеђењу потраживања тужени је као јемац платац приступио обавези коју је према Ј. имао Е. д.о.о. из П. у износу од 11.800.000,00 динара плус камата, накнада и провизија, као и трошкови за време трајања уговора.

Како тужени није измирио своје обавезе у потпуности ни по уговору о одобрењу девизног кредита, ни по уговору о обезбеђењу потраживања из уговора о авалирању меница, првостепени суд је вештачењем утврдио да је по уговору о кредиту тужилац пријавио потраживање у износу од 98.382,29 евра, те да му је у току поступка стечаја утврђено потраживање у износу од 27.238,54 евра, тако да би разлика износила 71.143,66 евра, што по средњем курсу на дан 25.09.2007.године износи 5.576.574,45 динара, по варијанти када се на главни дуг у првих 12 месеци обрачунава уговорена стопа камате од 12%, а по истеку 12 месеци по стопи од 20%. По другој варијанти обрачуна, ако би се до 16.03.2006.године када је тужилац активирао заложно право обрачунавала редовна уговорена камата од 12%, а након тога камата од 20% дуг би износио 3.674.220,90 динара. По трећој варијанти ако би се за цео период обрачунавала камата по стопи од 12%, дуг туженог би износио 3.072.149,74 динара, док би по четвртој варијанти обрачуна дуг туженог када се за доцњу у наплати дуга примени законска затезна камата износио 3.878.055,37 динара.

По уговору о обезбеђењу потраживања утврђено је да је тужени у целости платио главни дуг, али да дугује камату и накнаде које према првој варијанти када се камата на доспеле а у року неизмирене обавезе обрачунава по стопи предвиђеној Одлуком по каматној политици банке за плаћања по основу авала и накнада тромесечно по стопи из Одлуке банке о политици накнада на износ меница која је доспела у том тромесечју и пала на терет банке дуг и износио 15.251.193,93 динара. Према другој варијанти у ситуацији када се камата на доспеле, а у року неизмирене обавезе обрачунава по каматној стопи предвиђеној Одлуком о каматној политици банке на плаћања по основу авала, а накнада тромесечно по стопи из одлуке о политици накнада али на укупан остатак нереализованих меница, дуг би износио 18.058.214,30 динара. Према трећој варијанти обрачун дуга износи 1.970.550,85 динара, ако се камата на доспеле, а у року неизмирене обавезе обрачуна по стопи законске затезне камате.

Код овако утврђених чињеница, када је реч о дугу туженог према тужиоцу по основу уговора о девизном кредиту нижестепени судови су прихватили обрачун дуга када се за доцњу у наплати примени законска затезна камата, јер је

уговарање камате по већој стопи за период доцње недозвољено уговарање законске затезне камате. Неосновано је у овом делу позивање ревидента на одредбу члана 277. став 2. ЗОО и став да је по наведеној законској одредби затезна камата у потпуној диспозицији уговорних страна. Уговорена камата је накнада која се на основу сагласности воља плаћа као противвредност за користи које се уговором добијају. Плаћање затезне камате у случају задоцњења у испуњењу новчане обавезе је санкција за неблаговремено испуњење која је законом предвиђена с обзиром на природу новца као дуговане ствари. Закон о облигационим односима у члану 277. прописује да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује поред главнице и затезну камату по стопи утврђеној законом. У ставу 2. дозвољава да ако је уговорена стопа камате виша од стопе затезне камате она тече и после дужникове доцње. То у конкретном случају значи да само она уговорена камата до падања дужника у доцњу може да тече и после дужникове доцње ако је виша од стопе затезне камате, што не даје право тужиоцу да за случај доцње уговара већу стопу камате у односу на уговорену стопу камате до падања дужника у доцњу. Како је у конкретном случају на основу обрачуна вештака утврђено да је за тужиоца повољни обрачун законске затезне камате од обрачуна по уговореној каматној стопи од 12%, а на обрачун камате од 20% нема право, правилно су нижестепени судови преко досуђеног износа по овом основу одбили тужбени захтев.

Неоснован је и навод ревидента којим оспорава примену материјалног права од стране другостепеног суда, по коме тужилац има право да захтева само потраживање по основу уговора о авалирању меница на које се обрачунава камата по стопи законске затезне камате, а не по каматној стопи прописаној Одлуком о каматној политици банке за плаћања на основу авала и накнада. Уговарање камате сагласно пословној политици банке како правилно закључује другостепени суд није одредива категорија за обе уговорне стране, јер дужник не зна по којим принципима се она одређује, нити од чега зависи. Предмет уговора одређује севољом уговорних страна. Због тога се и питање одређености предмета уговора мора ценити у складу са правом вољом парничних странака. То конкретно значи да предмет уговорне обавезе мора бити одређен и неспоран међу уговорним странама, јер је то питање којим се условљава могућност извршења преузете уговорне обавезе. Уговарање предмета обавезе туженог у зависности од пословне политике тужиоца који диктира услове уговарања без могућности друге уговорне стране да утиче на висину супротно је одредби члана 46. став 2. ЗОО и такво уговарање је ништаво сагласно члану 47. истог закона. Ништавост одредбе о камати не води ништавости уговора, те се у тој ситуацији примењује законска затезна камата како је тужиоцу другостепеном пресудом утврђено потраживање по основу уговора о обезбеђењу потраживања по основу авала меница, док је у преосталом износу тужбени захтев правилно одбијен.

Неосновано је и указивање ревидента да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су утврдили да не постоји различно право тужиоца зато што хипотека није уписана у катастру непокретности, обзиром да је иста конституисана у складу са законом, забележбом извршном у књизи интабулације. Такође продаја стечајног дужника као правног лица и посредично брисање свих терета на непокретностима не сме да узрокује губитак права различних поверилаца. У вези са тим неосновано је и позивање ревидента на

погрешну примену одредбе члана 63. и 64. Закона о основама својинскоправних односа, те на немогућност престанка хипотеке ако није брисана. У конкретном случају не ради се о престанку хипотеке, већ о чињеници да се у конкретном случају није могао идентификовати предмет хипотеке, а што је основ за одлучивање о делу захтева тужиоца да има право приоритета у деоби стечајне масе туженог остварене од продаје непокретности сразмерно проценуталном учешћу у вредности хипотекованих непокретности у односу на процењену вредност правног лица. Немогућност идентификације је последица чињенице да у споразуму за успостављање хипотеке која је успостављена на производној хали и управној згради наведене су површине које представљају укупну површину парцеле под објектима и двориштем, односно нису тачно дефинисани предмети на којима је успостављена хипотека.

На основу изложеног, те како се осталим ревизијским наводима оспорава утврђено чињенично стање, што не може бити ревизијски разлог у конкретном случају, Врховни касациони суд је применом члана 405. став 1. релевантног ЗПП одбио ревизију тужиоца као неосновану и одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**